

НЕДЕЉНЕ НОВОСТИ, 20. јун 1971. год.
Песникиње у манастиру
Љубостиња – љубавни састанак

Почео је први фестивал посвећен женама уметницама под именом „Јефимијини дани“ – Једна народна легенда о подизању манастира Љубостиње и женидби кнеза Лазара са Милицом.

Вероватно да познати протомајстор Раде Боровић, у народној песми познат као „Раде Неимар“, док је зидао крајем четрнаестог века манастир Љубостињу – није слутио да ће у манастирекој порти једног дана песникиње читати своје стихове. Сигурно да то није слутила ни ктиторка манастира, Милица, супруга кнеза Лазара, када се одлучила да у том живописном крају подигне своју задужбину. На иницијативу Заједница културе општине Трстеник и Радничког универзитета „Ђуро Салај“ из Београда, у хладу столетних липа и кестенова, у манастирској порти, од јуче је почео да се одржава јединствен фестивал, „Јефимијини дани“.

Ова занимљива културна манифестација посвећена је монахињи Јефимији, првој српској песникињи, која је последње дане свог живота, као удова деспота Угљеше, провела у манастиру Љубостињи. Биће то, у ствари, први фестивал у нашој земљи посвећен стваралаштву жена уметника.

Најпознатије југословенске песникиње говориће ових дана своје најлепше стихове. Песници ће читати стихове о жени и љубави. Крушевачко позориште извешће „Оливеру“, комад из живота средњовековне Србије од Петра Петровића-Пеција. У холу старог манастирског конака изложене су рукотворине у везу, чипки и плетењу, даровитих жена уметника.

МИЛИЦА

Занимљива је супротност између историјске истине и народне легенде о личности супруге кнеза Лазара – Милице, која је подигла овај манастир.

Историјски подаци сведоче да је Милица ћерка кнеза Вратка, потомка Немањиног сина Вукана. По свему судећи Лазар се њоме оженио још за живота цара Душана, где је био на његовом двору логофет (војни заповедник).

Народна легенда је створила уверење да је супруга кнеза Лазара, позната у народној песми као царица Милица, ћерка Југ-Богдана, сестра девет легендарних Југовића. По тој народној легенди Лазар и Милица су се срели на месту где је данашњи манастир Љубостиња, у коме је Милица провела своје последње дане живота као монахиња Евгенија.

Ево како једна од легенди описује тај први сусрет и касније венчање Лазарево и Миличино:

Овде застани, драги посетиоце. Баци поглед испред себе и ти ћеш имати један редак час уживања. Од кућа, зграда, башта и ливада и сваке обрађености не види се ништа. У то време некако и сам Југ-Богдан дошао је са сино- вима и ћерком Милицом у своје винограде на брду, које се сада зове Богдањско Брдо, где је имао куће, подруме и једну капелу за молење када би долазио у винограде. Чувши да је доле поред реке, код цркве, сабор и да се ради лова у околини налази и кнез Лазар, који ће, вероватно, из планина сићи доле црквици на сабор, Југ-Богдан и сам са својим синовима и ћерком Милицом тога дана сиђе црквици светог Стевана. Ту заиста затече и кнеза Лазара. У пријатном расположењу, заједнички ту остадоше до пред сам мрак.

На овом месту загледа се кнез Лазар у Југ-Богданову лепу и паметну јединицу Милицу, нашто му она после ускоро и сама одговори љубављу. И већ после узеше се и по светом нашем закону венчаше.

По тој легенди за Милицу је то место где се први пут са Лазаром срела и у њега загледала постало извор свега добра, нешто најузвишеније: место љубавног састанка, место љубави – **Љубве-стан**.

Због тога је она сваке године из Крушевца обилазила то место носећи поклоне пустињској богомољи. Легенда каже да јој је **„свагда из савести нешто тајно шапутало, па је због тога била чешће узнемирена, а тајни глас савести није никако престајао“**.

Стога је она, наводно, говорила:

„Ово је место свето само мени и зато га треба учинити и видно светим да би било свето за све који дођу овамо у садашњици, као и за оне нараштаје у далекој, тамној будућности. Подићи ћу овде задужбину, која ће и потоњем поколењу српском причати о Миличиној благодарности Богу и љубави према своме народу. Задужбини овој нека буде име: Љубве-стан (Љубво-стин – Љубостиња).

Царица Милица, по тој легенди, са тог места црквицу светог Стевана, а на место ње, је подигла не толико огромну, колико по складним облицима и уметничким украсима, дивну цркву.

Нема разлога да се не верује, да је Лазарева супруга Милица, подижући задужбину смерала у први мах да у њој смести монахе. Несрећни догађаји по њу и њеног мужа, као и по целу Лазареву државу, настали косовском битком, сасвим су променили ту њену намеру. Пошто је трагедија њене судбине била на врхунцу: изгубила је супруга, пала је под власт турског султана цела њена земља, једну од ћерки (Оливеру) је морала да уда за Бајазида као гаранцију да ће му Србија бити покорна, а властела је и даље наставила међусобну борбу, Милица је скрхана, под старе дане, отишла у своју задужбину. Ту, у Љубостињи, Милица је окупила читаво јато уцвељених косовских удовица, где је заједно са њима као монахиња провела остатак живота...

С. Ђоновић

NEDELJNE NOVOSTI, 20. jun 1971. god.

Pesnikinje u manastiru

Ljubostinja – ljubavni sastanak

Počeo je prvi festival posvećen ženama umetnicama pod imenom „Jefimijini dani“ – Jedna narodna legenda o podizanju manastira Ljubostinje i ženidbi kneza Lazara sa Milicom.

Verovatno da poznati protomajstor Rade Borović, u narodnoj pesmi poznat kao „Rade Neimar“, dok je zidao krajem četrnaestog veka manastir Ljubostinju – nije slutio da će u manastirekoj porti jednog dana pesnikinje čitati svoje stihove. Sigurno da to nije slutila ni ktitorica manastira, Milica, supruga kneza Lazara, kada se odlučila da u tom živopisnom kraju podigne svoju zadužbinu. Na inicijativu Zajednica kulture opštine Trstenik i Radničkog univerziteta „Đuro Salaj“ iz Beograda, u hladu stoletnih lipa i kestenova, u manastirskoj porti, od juče je počeo da se održava jedinstven festival, „Jefimijini dani“.

Ova zanimljiva kulturna manifestacija posvećena je monahinji Jefimiji, prvoj srpskoj pesnikinji, koja je poslednje dane svog života, kao udova despota Uglješe, provela u manastiru Ljubostinji. Biće to, u stvari, prvi festival u našoj zemlji posvećen stvaralaštvu žena umetnika.

Najpoznatije jugoslovenske pesnikinje govoriće ovih dana svoje najlepše stihove. Pesnici će čitati stihove o ženi i ljubavi. Kruševačko pozorište izvešće „Oliveru“, komad iz života srednjovekovne Srbije od Petra Petrovića-Pecija. U holu starog manastirskog konaka izložene su rukotvorine u vezu, čipki i pletenju, darovitih žena umetnika.

MILICA

Zanimljiva je suprotnost između istorijske istine i narodne legende o личности supruge kneza Lazara – Milice, koja je podigla ovaj manastir.

Istorijski podaci svedoče da je Milica ćerka kneza Vratka, potomka Nemanjinog sina Vukana. Po svemu sudeći Lazar se njome oženio još za života cara Dušana, gde je bio na njegovom dvoru logofet (vojni zapovednik).

Narodna legenda je stvorila uverenje da je supruga kneza Lazara, poznata u narodnoj pesmi kao carica Milica, ćerka Jug-Bogdana, sestra devet legendarnih Jugovića. Po toj narodnoj legendi Lazar i Milica su se sreli na mestu gde je današnji manastir Ljubostilja, u kome je Milica provela svoje poslednje dane života kao monahinja Evgenija.

Evo kako jedna od legendi opisuje taj prvi susret i kasnije venčanje Lazarevo i Milićino:

Ovde zastani, dragi posetioče. Baci pogled ispred sebe i ti ćeš imati jedan redak čas uživanja. Od kuća, zgrada, bašta i livada i svake obrađenosti ne vidi se ništa. U to vreme nekako i sam Jug-Bogdan došao je sa sinovima i ćerkom Milicom u svoje vinograde na brdu, koje se sada zove Bogdanjsko Brdo, gde je imao kuće, podrume i jednu kapelu za molenje kada bi dolazio u vinograde. Čuvši da je dole pored reke, kod crkve, sabor i da se radi lova u okolini nalazi i knez Lazar, koji će, verovatno, iz planina sići dole crkvici na sabor, Jug-Bogdan i sam sa svojim sinovima i ćerkom Milicom toga dana siđe crkvici svetog Stevana. Tu zaista zateče i kneza Lazara. U prijatnom raspoloženju, zajednički tu ostadoše do pred sam mrak.

Na ovom mestu zagleda se knez Lazar u Jug-Bogdanovu lepu i pametnu jedinicu Milicu, našto mu ona posle uskoro i sama odgovori ljubavljju. I već posle uzeše se i po svetom našem zakonu venčaje.

Po toj legendi za Milicu je to mesto gde se prvi put sa Lazarom sreła i u njega zagledala postalo izvor svega dobra, nešto najuzvišenije: mesto ljubavnog sastanka, mesto ljubavi – **Ljubve-stan**.

Zbog toga je ona svake godine iz Kruševca obilazila to mesto noseći poklone pustinjskoj bogomolji. Legenda kaže da joj je „**svagda iz savesti nešto tajno šaputalo, pa je zbog toga bila češće uznemirena, a tajni glas savesti nije nikako prestajao**“.

Stoga je ona, navodno, govorila:

„Ovo je mesto sveto samo meni i zato ga treba učiniti i vidno svetim da bi bilo sveto za sve koji dođu ovamo u sadašnjici, kao i za one naraštaje u dalekoj, tamnoj budućnosti. Podići ću ovde zadužbinu, koja će i potonjem pokolenju srpskom pričati o Miličinoj blagodarnosti Bogu i ljubavi prema svome narodu. Zadužbini ovoj neka bude ime: Ljubve-stan (Ljubvo-stin – Ljubostinja).

Carica Milica, po toj legendi, sa tog mesta crkvicu svetog Stevana, a na mesto nje, je podigla ne toliko ogromnu, koliko po skladnim oblicima i umetničkim ukrasima, divnu crkvu.

Nema razloga da se ne veruje, da je Lazareva supruga Milica, podižući zadužbinu smerala u prvi mah da u njoj smesti monahe. Nesrećni događaji po nju i njenog muža, kao i po celu Lazarevu državu, nastali kosovskom bitkom, sasvim su promenili tu njenu nameru. Pošto je tragedija njene sudbine bila na vrhuncu: izgubila je supruga, pala je pod vlast turskog sultana cela njena zemlja, jednu od ćerki (Oliveru) je morala da uda za Bajazida kao garanciju da će mu Srbija biti pokorna, a vlastela je i dalje nastavila međusobnu borbu, Milica je skrhana, pod stare dane, otišla u svoju zadužbinu. Tu, u Ljubostinji, Milica je okupila čitavo jato ucveljenih kosovskih udovica, gde je zajedno sa njima kao monahinja provela ostatak života...

S. Đonović

Песникиње
у манастиру

Љубостиња

Љубавни састајак

● Почео први фестивал посвећен женама уметницама под именом „Јефимијини дани“ ● Једна народна легенда о подизању манастира Љубостиње и женидби кнеза Лазара са Милицом

БЕРОВАТНО да познати протумајстор Раде Ђорђевић, у народној песми познат као „Раде Нелимар“, док је зидао крајем четрнаестог века манастир Љубостињу — није слутио да ће у манастирској порти једног дана песникиње читати своје стихове. Сигурно да то није слутила ни ктиторка манастира, Милица, супруга кнеза Лазара, када се одлучила да у том животној крају подигне своју задужбину. На иницијативу Заједнице културе општине Трстеник и Радничког универзитета „Ђуро Сала“ из Београда, у хладу столетних липа и кестенова, у манастирској порти, од јуче је почео да се одржава јединствен фестивал: „Јефимијини дани“.

Ова занимљива културна манифестација посвећена је монахиња Јефимији, првој српској песникињи, која је последње дане свог живота, као удова деспота Угљеше, провела у манастиру Љубостињи. Више то, у ствари, први фестивал у нашој земљи посвећен стваралаштву жена уметника.

Најпознатије југословенске песникиње говориће ових дана своје најлепше стихове. Песникиње ће читати стихове о жени и љубави. Крушевачко позориште извешће „Оливеру“ комад из живота средњовековне Србије од Петра Петровића-Пеција. У холу старог манастирског конака изложене су рукотворине у везу, чипан и плетени — даровитих жена уметника.

Милица

ЗАНИМЉИВА је супротност између историјске истине и народне легенде о личности супруге кнеза Лазара — Милице, која је подигла овај манастир.

● Историјски подаци сведоче да је Милица ћерка кнеза Вратка, потетка Неманићног сина Вукана. По свему судећи Лазар се њоме оженио још за живота цара Душана, где је био на његовом двору логофет (важна заповедник).

● Народна легенда је отворила уверење да је супруга кнеза Лазара, позната у народној песми као царица Милица, ћерка Југ-Богдана и сестра девет легендарних Југовића. По тој народној легенди Лазар и Милица су се срели на месту где је данашњи манастир Љубостиња, у коме је Милица провела своје последње дане живота као монахиња Евгенија.

Ево како једна од легенди описује тај први сусрет и касније венчање Лазарево и Милицино:

■ Оаде застала, драги посетиточе. Вади поглед испред себе и ти ћеш имати један поглед

ГЛАС ВЕКОВА: Манастир Љубостиња

није: место љубавног састајка, место љубави — Љубице-стан.

Удовица

ЗБОГ тога је она сваке године из Крушевца обилазила то место носећи поклоне пустињској богомољи. Легенда каже да јој је „свагда из савести нешто тајно шептало, па је због тога била чешће узнемирена, а тајни глас савести није никако престајао“.

Стога је она, наводно, говорила:

— Ово је место свето само мени и зато га треба учинити и видно светим да би било свето за све који дођу оваме у садашњини, као и за оне нараштаје у далекој, тајној будућности. Подићи ћу овде задужбину, која ће и потоњем поклоњу среском првчати о Милициној благодарности богу и љубави према своме народу. Задужбини овој века буде име: Љубице-стан (Љубостињи — Љубостиња).

Царица Милица — по тој легенди — са тог места првчати светог Стевана, а на место ње је подигао не толико огромну, колико по складним облицима и уметничким украсима, дивну цркву.

Нема разлога да се не верује да је Лазарева

Милица

ЗАНИМЛИВА је супротност између историјске истине и народне легенде о личности супруге кнеза Лазара — Милице, која је подигла овај манастир.

● Историјски подаци сведоче да је Милица ћерка кнеза Вратка, потомка Немањиног сина Вукана. По свему судећи Лазар се њоме оженио још за живота цара Душана, где је био на његовом двору логофет (војни заповедник).

● Народна легенда је створила уверење да је супруга кнеза Лазара, позната у народној песми као царица Милица, ћерка Југ-Богдана и сестра десет легендарних Југовића. По тој народној легенди Лазар и Милица су се срели на месту где је данашњи манастир Љубостиња, у коме је Милица провела своје последње дане живота као монахиња Евгенија.

Ево како једна од легенди описује тај први сусрет и касније венчање Лазарево и Миличино:

■ Овде застани, драги посетиоце. Вапи поглед испред себе и ти ћеш имати један редак час уживања. Од кућа, зграда, башта и ливада и сваке обрађености не види се ништа. У то време некако и сам Југ-Богдан дошао је са синовима и ћерком Милицом у своје винограде на брду, које се сада зове Богданско Брдо, где је имао куће, подруме и једну капелу за мољење када би долазио у винограде. Чувши да је доле поред реке, код цркве, сабор и да се ради дова у околини налази и кнез Лазар, који ће, вероватно, из властита сићи доле црквници на сабор — Југ-Богдан и сам са својим синовима и ћерком Милицом тога дана сађе црквници светог Стевана. Ту заста затече и кнеза Лазара. У пријатном расположењу, заједнички ту осталоше до пред сам мрак. На овом месту загледа се кнез Лазар у Југ-Богданову леу и паметну јединицу Милицу, нашто му она после ускоро и сама одговори љубављу. И већ после и узеше се и по светом нашем закону венчаше.

По тој легенди за Милицу је то место где се први пут са Лазаром срела и у њега загледала постало извор свега добра, нешто најувикше-

није: место љубавног састанка, место љубави — Љубве-стаи.

Удовица

ЗБОГ тога је она сваке године из Крушевца обилазила то место носећи поклоне пустињској богомољи. Легенда каже да јој је „свагда из савести нешто тајно шапутало, па је због тога била чешће узнемирена, а тајни глас савести није никако престајао“.

Стога је она, наводно, говорила:

— Ово је место свето само мени и зато га треба учинити и видно светим да би било свето за све који дођу овде у садашњини, као и за оне нарантаје у далекој, тамној будућности. Појди ми овде задужбину, која ће и потоњем поколењу српском причати о Миличиној благодарности богу и љубави према своме народу. Задужбини овој нека буде име: Љубве-стаи (Љубо-стии — Љубостиња).

Царица Милица — по тој легенди — са тог места црквницу светог Стевана, а на место ње је подигла не толико огромну, колико по складним облицима и уметничким украсима, дивну цркву.

Нема разлога да се не верује да је Лазарева супруга Милица, подижући задужбину смерала у први мах да у њој смести монахе. Несрећни догађаји по њу и њеног мужа, као и по целу Лазареву државу, настали косовском битком, сасвим су променили ту њену намеру. Пошто је трагедија њене судбине била на врхунцу: изгубила је супруга, пала је под власт турског султана цела њена земља, једну од ћерки је морала да уда за Вајзиду као гаранцију да ће му Србија бити покорна, а властела је и даље наставила међусобну борбу — Милица је скрхана, под старе дане, отишла у своју задужбину. Ту, у Љубостињи, Милица је окупила читаво јато уплаћених косовских удовица, где је заједно са њима као монахиња провела остатак живота.

О томе каква је била Лазарева личност, шта је условило косовску битку, ко је сме у њој учествовао, шта се тих година догађало у Србији — читајете од нетка у новој фолтону „Вечерњих новости“: КОСОВСКА БИТКА — ОД ИСТИНЕ ДО ЛЕГЕНДЕ.

С. БОКОВИЋ